

L'Ambasciatore d'Israele

שגריר ישראל

ל' בחשון התש"ן
28 בנובמבר 1989

סודי

סימוכין : 054

106.03

12

אל : מנהל אירופה א'

מאת: השגריר, רומא

הנדון: ביקור רוה"מ י. שמיר באיטליה

ב-23-24/11/89

רוה"מ י. שמיר ביקר באיטליה בימים 23-24/11/89 (24 שעות) בהיענות להזמנת רוה"מ ג'. אנדריאוטי. במהלך ביקורו נפגש עם נשיא המדינה, מנהיגי הקהילה היהודית, מנהיגים פוליטיים וכן לישיבת עבודה עם רוה"מ אנדריאוטי ושר החוץ ג'. דה מיכליס.

רצ"ב תרשים השיחות.

בברכה,

מרדכי דרורי

העתק: לשכת רוה"מ

פגישת רוה"מ שמיר עם הנשיא קוסיגה

נכחו מצידם: שה"ח דה-מיכליס, שגריר איטליה בישראל ופקידים בכירים של הנשיאות. מצדנו: השגריר, אלי רובינשטיין, בן-אהרון, אבי פזנר.

קוסיגה: פותח בדברי ברכה ומדגיש שגם אם יש הבדלים בגישות של שתי המדינות, שום דבר אינו פוגע ביחסי הידידות בין איטליה וישראל. ישראל מייצגת עבורנו את ההיסטוריה והתרבות המערבית והיא יקרה לנו. יתכן ואנו צודקים ויתכן ואנו טועים, אולם אין לנו ספק שהאינטרס העליון של ישראל הוא להגיע בהקדם לשלום באיזור. עמדת איטליה היא כעמדת הקהילה האירופית הרואה בוועידה בינלאומית דרך אפשרית להגיע למו"מ ולפתרון. אנו עוקבים אחר תכניות השלום השונות ולדעתנו התכניות השונות יכולות להשלים אחת את השניה. אנו באיטליה מעריכים מאד את הפתיחות שגיליתם ביוזמתכם ובהצעתכם לארגן בחירות בשטחים, וגם את העובדה שאינכם רואים בבחירות נקודה סופית אלא תחילה של תהליך. אודה לך אם תדווח לי על עמדותיך, אולם ברצוני להוסיף לפני כן הערה אחת. יש התפתחויות גדולות ביחסי מזרח-מערב ולמרות שאנו חיים בתוך אירופה וכלב ההתפתחויות, איננו מסוגלים עדיין להעריך המאורעות וקל וחומר לגבי ההתפתחויות במזרח-התיכון. העובדה ששני נשיאי המעצמות נפגשים בים התיכון מדגישה שקיימת הכרה הדדית בחשיבות האיזור והאחריות שהם מרגישים כלפי איזור הים התיכון. אני אישית אינני מסתייג מכך שהמעצמות נפגשות ביניהן ולא מן העובדה שהמפגש מתקיים על אניות מלחמה.. מוטב שאניות אלה תשמנה לשלום מאשר למלחמה. גם אם המעצמות מנסות להגיע להבנה ישירה ביניהן יש לנו זכות להתעניין באירועי הים התיכון ולנסות לסייע לפתור בעיות ולקדם הבנה בין הצדדים. הפתרון הטוב ביותר הוא הפתרון הרחב ביותר שיתקבל על דעת כולם.

שמיר: מודה על דברי הידידות של קוסיגה. זוכר את העניין המיוחד שגילית תמיד כלפי האיזור והשלום. אתחיל בדברייך על מזרח אירופה. אני נרגש מן ההתפתחויות הנעשות ללא אלימות בדרך לדמוקרטיזציה. במזרח התיכון ובמדינות ערב אין שום התפתחות בכוון של דמוקרטיה וחופש לתושבים. אם יש בחירות כמו בירדן רואים נצחון של הפנטיות והפונדמנטליזם ואין נצחון של נושא השלום. הצעד היחידי שנעשה בכוון השלום הוא יוזמת ממשלת ישראל שנעשתה תוך נכונות לקחת סיכונים גם בתחום הפוליטי הפנימי. לדאבוני אינני רואה נכונות כזו במדינות ערב. אנו עוקבים אחר הטרגדיה הלכנונית וסובלים ממנה. יש שם תמיד התערבות זרה של סוריה, איראן ועיראק. לישראל אין שום תפקיד בלבנון. אותנו מעניין רק בטחון גבולותינו הצפוניים ואני מודה שאין לי שום רעיון כיצד ניתן לעזור למציאת פתרון ללבנון.

אשר לתהליך השלום - בארה"ב דנתי בחיפוש דרכים משותפות כיצד לקדם היוזמה מבלי לפגוע בבטחוננו. האמריקאים מחכים עתה לתשובה המצרית שלא הגיעה עד צאתי מארה"ב. אם תהיה תשובה חיובית, נוכל להתקדם בכיוון של פגישה עם משלחת פלשתינאית על מנת לארגן הבחירות. לדעתנו אין טעם להתווכח עתה על דברים כלליים. צריך להתחיל בצעד המעשי הראשון ואם נעשה צעד ראשון נתקדם הלאה. גישת הערבים היא להתחיל מן הסוף, דהיינו מן ההחלטה להקים מדינה פלשתינאית.

האמריקאים בדעה שצריך ללכת צעד אחר צעד ולהתחיל כבר במו"מ. הפלשתינאים לא לוקחים על עצמם, בהסכימם ליוזמתנו, שום סיכון. רק אנחנו הלוקחים סיכונים, כי אנו השולטים בשטח. הערבים צריכים סוף סוף להבין שבאלימות לא ישיגו מישראל דבר ואילו במו"מ יקבלו הרבה מאד. במפגש המעצמות יתכן וידונו בנושא מז"ת ותמיד נשמח לשמוע מהם עצות טובות אבל אני חייב להדגיש שההחלטות על עתידה של ישראל יהיו רק שלנו, עם הכבוד שיש לי למנהיגי המעצמות.

קוסיגה: הפנית תשומת לבי לתוצאות הבחירות בירדן, ואני רוצה להתייחס לנקודה זאת. אני חוזר עתה מביקור באלג'יריה אתה יש לנו יחסים בעיקר כלכליים מצויינים. באלג'יריה יש תהליך של דמוקרטיזציה. נפגשנו עם הנשיא, כפי שלפני כן שוחחנו כאן עם הנשיא מובארק והמלך חוסיין. מצאנו אצלם דאגה מעלית הפונדמנטליזם ואני מודאג שאם לא תהיה התקדמות בדרך לפתרון הבעיה הפלשתינאית, תתחזק התנועה הפונדמנטליסטית, ואילו היסודות המתונים בעולם הערבי בכלל והפלשתינאי בפרט יחלשו. אין לי מספיק ידיעות על הרקע לרצח נשיא לבנון אך קראתי בין ההנחות האפשריות גם זו המטילה האחריות על איסלאמים קיצוניים החוששים מפני פתרון של פשרה ומתינות בלבנון ומעוניינים בהמשך המשבר שיביא לקיצוניות עוד יותר גדולה. אם הנחה זו נכונה, הרי שזה מדאיג, כי אין בפנינו זמן רב. תהליך ההתקדמות של הקיצוניים בירדן, ההתקדמות של הקיצוניים בלבנון - כל זה צריך לעודד אותנו לעשות מאמץ לזרז את תהליך השלום כי לא רק מדינות ערב אלא גם ישראל יכולה למצוא עצמה בפני חזית קיצונית עוד יותר מאשר היום.

ישיבת עבודה בין שתי המשלחות בראשות רוה"מ שמיר ואנדריאוטי (23.11.89)

מהצד האיטלקי: שה"ח דה-מיכליס, המזכ"ל בוטאי, דובר משה"ח קסטלאנטה, מנהל מז"ת סקרפא, יועצו הדיפלומאטי של רוה"מ וטאני ודובר רוה"מ מסטרובוזאני.

מהצד הישראלי: רובינשטיין, בן-אהרון, פזנר, אחי מאיר, דרורי, בן-עמי, וגמזו. הישיבה ארכה כשעה אחת.

אנדריאוטי - בשעה שרואים בשמחה את הארועים במזרח-אירופה והתעוררות הדמוקרטיה, בישראל אין העניינים מסתדרים. ידועות לכם עמדות הקהיליה, הרצון לחפש פתרונות ולמצוא דרך (MANIERE) לדיאלוג ולמו"מ. ידועים לכם גם הקשיים. נתנו מידי פעם תמיכתנו בהצעות פוליטיות, כמו בנושא תכנית מובארק. כחנו את הצעות בייקר והיינו הראשונים שקידמנו את קיום הבחירות ביו"ש בהקדם האפשרי. מעוניינים מאד לדעת את השקפתכם ואם יש משהו מועיל שאנחנו והקהיליה יכולים לחפש בקשר לדרך (MANIERE) לפתיחת הדיאלוג.

שמיר - מודה על ההזמנה. אנו בוחנים כיצד לעשות מאמץ גדול יותר להגיע לשלום. על סדה"י הדיפלומאטי עומדת יוזמת השלום שלנו. לא מדובר בהסדר סופי אלא בנוהל של תהליך לחתירה לשלום שיתקבל ע"י הצדדים. איננו מציעים בחירות בלבד, אלא גם פונים למדינות ערב שנתונות עמנו במצב של לוחמה ללא כל הצדקה. לכם יש קשרים טובים עם אלג'יריה. מדוע היא במצב לוחמה עמנו? אם תבוא הכרה בישראל של מדינה ערבית כזאת או אחרת, תהיה לזה השפעה רבה על העם בישראל שיאמר לעצמו כי הערבים מתכוונים לביזנס. זה ישנה מיד את כל האורכה באזור. מדוע נמשך החרם הערבי נגד ישראל? הערבים אינם משנים את התנהגותם, וגם השנה באו"מ חזרו על התרגיל שנועד לשלול את כתב האמנה של משלחתנו. ביוזמת השלום שלנו מקום מיוחד לשיקום מחנות הפליטים והשגת מימון בינ"ל למציאת מגורים אנושיים ליושביה. אש"פ איננו מקובל עלינו. מדוע שלא נקיים בחירות דמוקרטיות בשטחים ונדון עם נציגיהם. הקהיליה האירופאית לא תמכה בתוכניתנו, ארה"ב החליטה לתמוך בה ולפעול למימושה. האמריקאים בעצמם סבורים שזהו "THE ONLY GAME IN TOWN". לכם יש יחסים טובים עם ארצות ערב והפלסטינאים. מדוע לא תשכנעו להצטרף לתהליך השלום ולהתקדם. גם למיטראן אמרתי מדוע אין הקהיליה עושה מאמץ ללכת בכיוון זה. עכשיו שהדיאלוג האירו-ערבי על הפרק, מדוע לא לנצל מסגרת

זאת ולומר באוזני הערבים שיעשו ג'סטה ויראו לעולם כולו ולישראלים שהם מעוניינים
כאמת בשלום. אנחנו עשינו זאת תוך נטילת סיכונים ולי עצמי באופן אישי נוצרו בעיות
עם ידידים, אך אני הייתי משוכנע שזהו הכיוון וצריך להסתכן.

אנדריאוטי- אנחנו עבדנו מזמן להשיג ג'סטה כזאת ולהסיר את הקשיים בדורשנו מאש"פ:

א. שיכיר בקיומה ובבטחונה של ישראל.

ב. שיקבל את החלטה 242 של מועב"ט.

ג. שייפסיק את האלימות כלוחמה פוליטית.

ניסינו תמיד לשכנע את הפלסטינאים לשנות מדיניותם. תוצאות המל"פ באלג'יריה היו

פרי מאמצייהם של ארצות ערב (גם נשיא אלג'יריה) ואירופה, ובעקבותיו הצהרות ערפאת בז'נבה.

אפילו האמריקאים הכירו בכך והחלו לשוחח עם אש"פ. ברצוני גם להזכיר כי שה"ח שלנו תבע

בנאומו בעצרת האו"מ האחרונה לבטל את ההחלטה בגנות הציונות. מהי נקודת התורפה בדרך

להתקדמות? אם העניינים יישארו כמות שהם, קיים סיכון שההנהגה הנוכחית של אש"פ תאבד

סמכותיזתה ויהיו לכך תוצאות שליליות. אשר ליצוגיות אש"פ שמעתי מרכיף שלדעתו היה

אש"פ יכול להפסיק את האינתיפאדה. אם אש"פ מסוגל לתת פקודות כיצד ניתן לומר שאיננו

רפרזנטאטיבי? אנחנו בעד עריכת בחירות. עלית הפונדמנטאליזם האסלאמי בירדן ורצח הנשיא

מועווד בלבנון מעוררים דאגה. הקצינו לאו"מ משאבים כספיים לשיפור מגורי הפליטים ע"מ

לתת יותר תקווה. ביום שיפתח הדיאלוג יסתדרו העניינים במהירות אך צריך למצוא את הדרך

(MANIERE) לכך. בהצעת בייקר לא מצויינת הדרך כיצד לבחור את הנציגים הפלסטינאים למרות המל"פ

ונצחון הקו המתון.

שמיר- הצהרות המל"פ באלג'יריה אינן בעלות חשיבות, מבחינתנו, אנחנו מכירים הייטב את

אש"פ מיום היווסדו ב-1964. מטרותיו היו תמיד להשמיד את ישראל. עקבנו אחר ההתפתחויות

בארגונים האלה וידוע לנו שלא נשתנה דבר. הם נותרו האוייבים הקיצוניים ביותר לישראל

שרוצים בהיעלמותנו. הם רק שינו את הטקטיקה. אמרו שיפסיקו את הטירור וזה נמשך. אין

יום שאין לך דבר כזה. פעם אומרים שזה חבש- אך הוא הרי שייך לאש"פ ופעם מייחסים זאת

לפונדמנטאליסטים אסלאמים (ג'יהאד אסלאמי) אך זוהי הרי מפלגה של פת"ח/ערפאת. הטירור

והאלימות נמשכים- מה זה אינתיפאדה? זוהי אלימות קבועה נגד ישראל וצבאה. פלסטינאים

רבים נרצחים ע"י אש"פ (140) באשמה של שיתוף פעולה אך אין זה נכון ברוב המקרים. אש"פ

ביצע פשעים רבים. אם הם בעד שינוי מהותי צריך להפסיק את כל מעשי האלימות. החלטנו לעשות משהו פראקטי כאשר באנו והצענו תכנית שלום לא ע"מ לדון עם אש"פ אלא עם האוכלוסיה הפלסטינאית, שתחליט בעצמה מי ייצגה, ועמה נישא וניתן. עתונאי אמריקאי אמר לא מכבר כי אף פעם לא יהיו בחירות, מדוע? כיוון שאש"פ אינו רוצה בהן. מדוע אש"פ מתנגד להן אם הוא בטוח שיבחרו בנציגיו? אנחנו מוכנים לקחת הסיכון של הבחירות. ע"פ תכניתנו תהיה לפלסטינאים הזדמנות לנהל את חייהם, לא נתערב בעניניהם ובשנה השלישית נדון בהסדר הקבע. מדוע שלא יקבלוה? האמריקאים- שהנם גם יחידו הערבים- קיבלוה. מדוע זה כל כך קשה לארגן בחירות אלו? אם ברה"מ רוצה למלא תפקיד בתהליך, צריכה אירופה לומר להם זאת כאשר תראה את גורבצ'וב וגם להשמיע באוזני הערבים שזוהי ההזדמנות שלהם. במיפגש המכין צריך לדון ב-MODALITE של הבחירות, מיהם בעלי זכות הבחירה ונושאים טכניים אחרים. מדוע צריך לשבת עם קאדומי ועלי אל-חסן? מדוע לדבר על עתיד העם הפלסטינאי? אנחנו יכולים לדבר על העבר בן אלפי השנים של העם היהודי. אנחנו רוצים להיות פראקטיים. אומרים עלי שאני רוצה להרויח זמן, אינני רוצה זאת. אני רוצה לפעול במהירות ובצורה פראקטית ולפתוח את המו"מ ואולי תהיה לי גם הזכות לסיימו.

אנדריאוטי- אין קושי להגיע להסכמה בנושא הבחירות. (לאחר חתימת הסכמי קמפ דייויד נסענו אני ושה"ח פורלאני לבירות ערב (טריפולי, בגדאד, עמאן) כדי לגייס תמיכתן) נכון שצריך לארגן את הבחירות כיאות שהרי לא קל לערכן באזור צבאי, אך אם אש"פ לעולם אינו ראוי למחילה אולי עכשיו הגיעה השעה לשנות במקצת את הגישה הזאת. גם מדינות ערב תמכו בהצהרות המל"פ באלג'יריה. יהיה זה מועיל לאפשר את הדיאלוג באמצעות הכרה הדדית. צריך לעשות משהו לקדם הבחירות אך גם אתם צריכים לשנות. כתוב בתנ"ך שלכם: " החפץ אחפוץ מות רשע נאום ה'... הלוא בשובו מדרכיו זחיה". האין זה חל גם על ערפאת הפושע?

נוכחים: CLAUDIO MARTELLI-סגן רוה"מ, יועצו הדיפלומטי ומזכירו האישי.
שמיר- יש תזוזה בכל העולם רק במז"ת שום דבר אינו זז.

מרטלי- אולי זה בגלל עמדתכם.

שמיר- נתנו תשובות חיוביות לבייקר. עד כה לא נתקבלה תשובה מהפלסטינאים ומהמצרים.
נראה שמצרים מעבירה או שתעביר את תשובתם. יוזמתנו כנה וראליסטית.

מרטלי- מהן הסיבות לסרוב הפלסטינאים ?

שמיר- אינני יודע. אש"פ רוצה לפקח ולשלוט וחושש מהפלסטינאים בתוך השטחים. אם יהיה

משאל עם אני בטוח שהרוב הגדול יקבל את ההצעות שמובילות לפתרון. צריך לנהל מו"מ ההצעותינו
מציגות דרך מוצא.

מרטלי- מה עם אש"פ ?

שמיר- אי אפשר. אתם אף פעם לא נגיע לפתרון, שהרי הם מציעים מדינה פלסטינאית לאלתר.

אנו מציעים מו"מ ללא תנאי ונוהל מוסכם על דעת שני הצדדים. צריך קצת סבלנות ורצון טוב.
כל אחד מהצדדים רשאי להציע את רצונותיו. אנו הצענו מו"מ בשלבים: אוטונומיה, פתרון-
ביניים, פתרון קבע. אם הם ריאליסטים עליהם לקבל זאת.

מרטלי- כיצד ניתן לערוך בחירות תחת כיבוש צבאי ? מי יהיו הנבחרים ?

שמיר- צה"ל ונוכחתו במקום יבטיחו שהבחירות תהיינה חופשיות. בלעדיו ייהפך האזור לטרוריסטי-
הפלסטינאים רשאים להציע (במיפגש המכי) שהבחירות תיערכנה בלי נוכחות הצבא. אני אישית
סבור שנוכחות צה"ל תבטיח ניהול דמוקרטי של הבחירות. אין לנו כל ענין בזהותם של הנבחרים.
הקושי היא הדרישה האולטימטיבית של אש"פ שהוא יהיה זה שירכיב את המשלחת הפלסטינאית
ושחבריה יקבלו הוראות ממנו. לדעתי, אש"פ מתנגד לבחירות משום שזה עומד בניגוד לאינטרסים
שלו, אין כל תקדים לבחירות דמוקרטיות בארצות ערב.

מרטלי-אולי בתוניסיה. האם יש כבר נציגים שיוכלו לדון עמכם ?

שמיר-לא. צריך קודם לקיים את הבחירות. מספיק שיקבלו את תכניתנו ככל שהדבר נוגע לשיטה
ולא לתוכן. אין קשיים במתן תשובתנו להצעות בייקר. האמריקאים ממתינים עתה לתשובת מצרים.
אח"כ הם יתחילו לדון עמנו ועמהם. צריך לעשות את החלק הראשון שהיא הפתיחה ואשר הנה
בעלת חשיבות.

מרטלי- אם הפלסטינאים יהיו חצויים יהיה קושי.

שמיר- איננו מכירים בדבר כמו ממשלת אש"פ והנשיא ערפאת. כל אחד יכול לטעון שהוא

מרכיב ממשלה. אנחנו מציעים בחירות בקרב האוכלוסיה בתוך השטחים.

מרטלי- מה בדבר הפלסטינאים בגולה ?

שמיר- האחריות שלנו היא למצוא פתרון לפלסטינאים שנמצאים בשליטתנו. במקביל יש לנהל

מו"מ עם מדינות ערב ע"מ לשנות את יחסינו. מדינות אלה, המצויינות בנשק, מסוגלות לאיים במלחמה ולהלחם וקיימת סכנה כזו. מרטלי- תסכימו להחזיר פלסטינאים ?

שמיר- על כל דבר אפשר לנהל מו"מ וגם על זה. הידידים האמיתיים של הערבים צריכים לשכנע את הפלסטינאים לקבל את תכניתנו. דק בדרך זו נתקדם. אלה שאינם חושבים בדיוק כמו אש"פ נרצחים על ידו. זה קורה

כל יום למרות אמצעי ההגנה הרבים בטענה שהם משתפי פעולה. אין זה נכון. ל-80% מהנרצחים

לא היה קשר עמנו, (מרטלי- הם לא הסכימו עמם) זוהי אלימות ללא מעצורים. הידידים האמיתיים של הפלסטינאים צריכים לשכנעם לאמץ את הבחירות.

מרטלי- אנחנו נפגשים עם אנשי אש"פ אשר מוכרים ע"י ארצות ערב והמערב.

שמיר- אנו מצטערים שארה"ב מקיימת דיאלוג עם אש"פ. אם אש"פ הוא הגורם הדומיננטי אין לו סיבה לחשוש מהבחירות.

מרטלי- האם יש קיצונים יותר ?

שמיר- יש פונדמנטאליסטים, קנאים דתיים שמהווים חלק מאש"פ, כמו הג'יהאד האסלמי. אש"פ

איננו נגד הדת. ההבדל בינהם מתבטא בכך שאש"פ נוקט תרגילי טקטיקה והפונדמנטאליסטים

מתנגדים לקבל טקטיקה ומתינות ודורשים השמדתה המיידית של ישראל. אנחנו יכולים לחיות

עם האינתיפאדה. זה לא רציני. אש"פ דורש כמינימום הקמת מדינה פלסטינאית ולכך לא נוכל להסכים

מרטלי- האבולוציה באש"פ היא פסאדה לדעתך ?

שמיר- זוהי טקטיקה. קדומי איננו כמו ערפאת. הוא רוצה אותו דבר, אלא שערפאת הנו טקטיקן.

אני מוכן ליטול הסיכון (ביוזמתנו) משום שאני משוכנע שזוהי הדרך להגיע לפתרון.

בצאתו מהפגישה אמר מרטלי לעתונאים כלהלן: השאלה איננה סביב העקרון של מו"מ בין הצדדים

אשר בעבר היה מכשול שנראה בלתי עביר. השאלה היא מיהו הצד המייצג את האוכלוסיה הפלסטינאית.

אמרתי לשמיר כי הדעה הרווחת באיטליה ובמערב הנה שאש"פ הוא הנציג הלגיטימי של העם

הפלסטינאי. אך זו אינה דעתה של ממשלת ישראל הגורסת כי אם לאש"פ יש כזאת השפעה, הרי שיוכל

להשיג הכרה כזאת בדרך דמוקרטית. כאן נעוץ המבוי הסתום.

המפלגה הרפובליקאנית

נוכחים: סגן המזכ"ל BOGI, VITTORIO OLCESE, אחראי לקשרי חוץ ו GIORGIO MEDRI-ראש
המזכירות הפוליטית.

שמיר- סוקר הצעותינו בתכנית השלום המדורגות לשלבים. אם הפלסטינאים מעונינים בשלום,
זוהי ההזדמנות שלהם. עם האינתיפאדה לא ישיגו דבר. אנחנו בישראל לא נשלים עם אלימות.
הערכים בוששים להשיב להצעתנו ויש לשכנעם לבוא לשולחן הדיונים ולהתקדם הלאה. לנו חשוב
השלום. באיטליה הבחנתי באהבה רבה לאש"פ ואנחנו דוקא שונאים אותו, אך מתייחסים לפלסטינאים
בהצעותינו למו"מ. (מתאר מעשי הרצח של אש"פ בקרב תושבי השטחים).

בוג'י- לנו אין כל חיבה כלפי אש"פ. היש אפשרות להתקדם?

שמיר- הצעד הקונקרטי הוא להפגיש את הצדדים להכנת הבחירות. אנו חפצים לדבר עם תושבי
השטחים ולקיים בחירות דמוקרטיות ללא טירור. יש סיכוי להגיע עמם להסכמה אך כרגע אש"פ
מתנגד שיישבו עמנו.

בוג'י- איך היה בארה"כ והאם יתכן שגורכצ'וב ובוש ידונו בפתרון מדיני למזה"ת ?

שמיר- האמריקאים מכינים אותנו. יתכן ששתי מעצמות העל ידונו במצב אך הן לא יוכלו להכריע
במקומנו.

בוג'י- ידועה לך אהדתנו לישראל. איננו מסתירים אותה. אנחנו בעד חיפוש פרוצדורה
למציאת השלום.

שמיר- צריך להתגבר על ההתנגדויות של אש"פ.

המפלגה הקומוניסטיתנוכחים: ANTONIO RUBBI, GIORGIO NAPOLITANO

שמיר - הגשנו הצעות שלדעתנו הנן נדיבות והוגנות. קיום בחירות, אוטונומיה, מנהל עצמי, הסדר זמני ופתרון קבע. עד כה אין תשובה מהצד הערבי. הצעותינו פשוטות מאד ולפלסטינאים אין סיבה לדחותן שהרי זה מהאינטרס שלהם. אנחנו הם אלה שנוטלים את הסיכון ולהם ניתנת ההזדמנות לממש את שאיפותיהם. הסיבה היחידה למצב הנוכחי היא נוקשות אש"פ המתנגד לבחירות ושולל זכותם של הפלסטינאים בשטחים לחוות דעתם בניגוד לאש"פ - תוניסיה. האמריקאים הציעו את שלהם ואנחנו קיבלנו את הצעתם עם כמה תנאים. עכשיו תקוע העניין. אנחנו בעד עשיית צעד ראשון, היינו במפגש עם קבוצה פלסטינאית לבחון את ה-MODALITE' של הבחירות. השלב השני יהיה רציני יותר, אך אם נפתח במו"מ יהיה קשה לסגת. צריך להתקדם ועל הפלסטינאים, לדעתי, לקבל עכשיו החלטות ולעבוד עמנו על התהליך הזה. בטוחני שלו הקומוניסטים האיטלקים היו במקומם, הם היו מקבלים מזמן את תכניתנו.

נפוליטאנו - אנחנו עוקבים בעניין אחר הצעתכם לבחירות ואחר תוכניות מובראק ובייקר ובמיוחד לאור ההתפתחויות במל"פ וז'נבה. תמיד היינו אובייקטיביים והוכחה אחרונה לכך היא הדו"ח של סנטור PIERALLI, שהגיש ל-WEU על שליחותו במז"ת (לרבות לבנון). הדו"ח כולל גם פרק על לבנון ועל הקשר בין משבר זה לסכסוך מז"ת. אנחנו מסכימים, שהמאמצים צריכים להתרכז בנקודת היציאה לקראת המשך. כיצד ניתן לפתוח? העניינים צריכים להתנהל שלא באורח חד צדדי על מנת שלא לחסום את תוכן הדיאלוג. יש חילוקי דעות, כמובן. אך אין לפסול העלאת כל נושא. אשר לשאלת הייצוג במו"מ, דעתנו היא שצד אחד אינו יכול לבחור את נציגי הצד השני. שאלת ייצוגם של הפלסטינאים שאינם נמצאים בשטחים היא שאלה יסודית ורצינית. כרגע יש למצא דרך דיפלומטית ופוליטית לתת להם ייצוג. ניתן למצא נוסחאות למנוע מלחמות דת, צריך להפעיל דמיון. הנוקשות שלכם, אני מרשה לומר, לא שלך אישית, אינה תואמת, למשל, את עמדת רבין, שמצדד בשילוב תוכנית שמיר עם זו של מובראק.

אני מעוניין לדעת במיוחד מהי תשובתה הרשמית של ממשלתך על תוכנית בייקר.

שמיר - אני מקווה שאתם מדווחים היטב. הנושא המהותי יידון עם הפלסטינאים שייבחרו. ניתן לדון על כל הבעיות במפגש המכין שצריך להתקד בנוהל הבחירות. האמריקאים הציעו כאוברטורה OPENING STATEMENTS אך הבחירות הן שצריכות להיות את תוכן הדיון. הצבנו תנאי שהנציגות הפלסטינאית תהיה רק מקרב השטחים הנמצאים בשליטתנו. אש"ף רוצה בבירור מדינה פלסטינאית. קיום מו"מ עמו פירושו שאנו מקבלים דרישה זאת.

נפוליטאנו - אמרת שיש שלבים. זוהי הבנה הגיונית. אם שלב ראשון הוא ה - MODALITÉ יהיה זה הגיוני גם לברר כיצד להעריך לשלבים הבאים. כל אחד מהצדדים מביע בפתחה את משאלותיו, אך צריך לדון גם בשלבים העתידיים אחרי הבחירות. בעניין אש"ף, זה נכון שהם בעד מדינה פלסטינאית, אך העקרון הוא - זכותם להגדרה עצמית, שאיננו אותו דבר. השאלה אם זה מצריך קשר עם ירדן או מדינה עצמאית. אש"ף נדרש להשמיע כמה הצהרות והם עשו זאת. אתם צריכים להכיר בכך.

שמיר - איננו סבורים שאש"ף השתנה מלבד בטקטיקה (נפוליטאנו) - בקשתם שיכירו ב - 242 והם עשו כך). אנחנו לא שינינו דעתנו על אש"ף. יש ניגודים עמוקים בתוך הארגון - אש"ף רוצה לשלוט לנצח ואיננו רוצה לסייע לעם הפלסטינאי.

נפוליטאנו - מתרחשות תמורות יוצאות דופן במזרח אירופה. גורבצ'וב מגיע לאיטליה. כולם בעד פשרה. (מתערב אנטוניו רובי, שמזכיר כי זגלאדין, יועצו של גורבצ'וב אמר שנושא המז"ת יהיה על סדר היום של הפסגה הקרובה). אש"ף הסכים לעקרון של מו"מ ישיר עם ישראל. תמיד גרסנו, שועידה בינ"ל לא צריכה לבא במקום מו"מ ישיר בין הצדדים.

בצאתם מהפגישה אמר נאפוליטנו לעתונאים:

שהזכיר לשמיר את דעתם שנמסרה לו לפני שנה וחצי כי אין צד אחד יכול לבחור את הנציגים של הצד השני.

ספאדוליני - שמח לראותך שוב - עקבתי בתקשורת אחר מאבקך הקשים. האם היה לך ביקור מוצלח בארה"ב?

שמיר - ביקורי היה מועיל מאד ומוצלח (מתאר סדרת פגישותיו). עכשיו לפנינו מבחנים רבים שבהם יכולה הקהילה היהודית לעזור. צפויים גלי עליה גדולים מכריה"מ ומאתיופיה ואנו זקוקים לכספים רבים. בקשתי סיוע ואנו נקבל אותו. מכריה"מ אנו מצפים לכמה מאות אלפים. בימים הקרובים יוקם קשר אוירי ישיר וגם שמעון פרס יבקר במוסקבה בקרוב. טרם נתחדשו היחסים הדיפלומטים עם בריה"מ. הקשרים הדיפלומטים שנתחדשו עם אתיופיה יאפשרו הבאת כל היהודים הנותרים שם.

ספאדוליני - מה בקשר ליחסי בריה"מ-סוריה על רקע הידיעות על צמצום הסיוע בנשק?

שמיר - זה נכון במידה מסוימת אך לא לגמרי. הסורים ממשיכים לקבל נשק מודרני מטוסים וטילים מכריה"מ, אך לא כל שמבקשים הם מקבלים. במדינות מזא"ר מתחולל שינוי חיובי כלפינו: הונגריה חידשה היחסים הדיפלומטים ופולין תגיע עמנו ליחסים מלאים תוך כמה חודשים. עכשיו אנו רוצים לפתוח בתהליך השלום ואנו עובדים עם האמריקאים על מציאת דרכים לפתיחת המו"מ ובראש וראשונה ה-MODALITIES.

ספאדוליני - מה מידת הנכונות הפלשתינאית?

שמיר - טרם השיבו לנו - איננו יודעים אם יקבלו או לא. הבעיה היא התנגדות אש"פ. אתם באיטליה אוהבים את OLP (ספאדוליני - אני רואה"מ היחיד שסרב לקבל את עראפת ב-1982). אני מעריך מאד את יחסך. אש"פ אינו חפץ בשלום אלא במדינה פלשתינאית ומיד ולבן מתנגדים לכל יוזמות השלום שלנו. ולכל גוף פלשתינאי אחר למו"מ. זהו המכשול העיקרי.

ספאדוליני - האם אש"פ מוכן להשתתף בבחירות?

שמיר - לטענתם הם הינם המייצגים ואינם זקוקים לבחירות ואולם אנו אומרים שהם מעולם לא נבחרו. אנחנו בעד תהליך דמוקרטי. אם תהיה יותר דמוקרטיה באיזורנו יהיה יותר שלום שהרי עם משטרים דמוקרטים קל יותר לעשות שלום. אנחנו הדמוקרטיה היחידה במזה"ת אך איננו רוצים להיוותר לבד.

ספאדוליני - מה ידוע לכם על מצבו של גורבצ'וב?

שמיר - הכל תלוי בהצלחותיו הכלכליות (שהיא רחוקה לדעתה ספאדוליני) וזה עלול להכשילו. ספאדוליני - שרותי הבטחון שלכם טובים יותר. מזכיר את שת"פ המודיעיני בין שתי המדינות בהיותו שר ההגנה.

שמיר - נשמח לשתף פעולה עם השרותים האיטלקים.

ספאדוליני - מה מצבכם הכלכלי?

שמיר - לא טוב כל כך וגם לא רע.

ספאדוליני - להתראות בארוחת הערב.

בצאתו מהפגישה אמר ספאדוליני לעתונאים:
שהתרשם כי משהו חדש צץ באיטיות רבה, וכי מובחן גם שיפור הדרגתי אך קבוע ביחסים בין
ישראל וברה"מ. על האפשרות לפתיחת דיאלוג בין ישראל לפלשתינאים אמר שאין להעלות על
הדעת (NON 'E PENSABILE) שאש"פ יהיה מחוצה לו.

נוכח: המזכ"ל RENATO ALTISSIMO.

אלטיסימו - איך היה הביקור בארה"ב?

שמיר - טוב מאד. נפגשתי עם הקהילה היהודית שהיא גורם חשוב מאד שם וביחסינו עם האמריקאים (מתאר סידרת פגישותיו עם ראשי הממשל ובתי המחוקקים). האמריקאים ממתינים לתשובה הערבית. נראה שיש קשיים במחנה הערבי-פלשתינאי. אנו ממתינים עם תכניתנו ומוכנים ליטול הסיכונים.

אלטיסימו - אילו סיכונים?

שמיר - זהו שלב אחד בסכסוך עם הערבים. סכסוך טריטוריאלי ניתן ליישב בדרך של עימות או מו"מ. אנחנו מוכנים לתת לצד הפלשתינאי את הסמכות לנהל עמנו בחופשיות מו"מ. מכיון שאנחנו מחזיקים בשטחים, הרי אנו שנוטלים את הסיכונים. שואלים אותי מה יהיה אם יכריזו במו"מ על עצמאות. נאמר שאין זה ע"פ תנאי ההסכם ונגמר, אלא שאין זה רצוי לסיים כך. באוטונומיה המוצעת על ידינו אין עצמאות. אם תרצה הנהלת האוטונומיה להפוך למדינה, יהיו קשיים. הסיכונים, איפוא, הם שלנו והערבים אינם נוטלים זאת - אנו הצד הנותן והם הצד המקבל.

אלטיסימו - מה עם תכנית מובארק?

שמיר - לא קיבלנוה מעולם. היא מסובכת מדי בשבילנו נאמר בה שצריך לדבר על כל הנושאים. אנחנו בעד גישה אבולוציונית, שלב אחר שלב (סוקר סדר השלבים). מובארק הציע להסכים לעקרון של הסדר קבע שעליו יצטרכו לדון בעתיד. זכורני כי בזמן הדיונים בימי קמפ דייוויד שאלו המצרים תמיד מה יהיה אחר האוטונומיה. השבנו כי עכשיו מדברים על אוטונומיה אח"כ נדבר על דברים אחרים. אנחנו בעד צעד אחר צעד.

אלטיסימו - אינך חושב כי כנסיבות הקיימות בעקבות יישוב סכסוכים אזוריים ירידת המתח הבין-גושי והשינוי בבריה"מ, תרצנה המעצמות להאיץ את תהליך השלום במז"ת?

שמיר - עם כל ההערכה לארה"ב ולבריה"מ, אנחנו הם אלה שצריכים להחליט.

אלטיסימו - זה ברור. סרובה של ישראל לועידה בינ"ל מוכר לי, אך היום העולם משתנה והתנאים משתפרים. אני פרו-ישראלי, ומסוכן שישראל תיקלע לבדידות בינ"ל. רצוי שתעשו ג'סטה כלשהי.

שמיר - עשינו כבר ג'סטה נדיבה בתרומתנו עם יוזמת השלום. בעולם מורגשת תנועה לעבר דמוקרטיזציה אך באיזורנו לא נראה סימן כלשהו בתוך העולם הערבי בכוון זה. נוכחת לדעת לאילו תוצאות הובילו הבחירות האחרונות בירדן. זהו איזור שנפרד מהתנועות המתרחשות במזרח אירופה. דוגמא היא ההתנהגות הערבית החוזרת על עצמה כל שנה בקשר לשלילת כתב האמנה של משלחת ישראל באו"מ. השנה בריה"מ לא הצביעה עם הקבוצה הערבית אך מדינות ערב נשארו בשלהן.

אלטיסימו - לדעתי שוררים היום תנאים בינ"ל ושינויים מהירים המאפשרים דמיון וג'סטות טובות.

שמיר - בריה"מ יכולה לעשות ג'סטה בקידום היחסים הדיפלומטיים עמנו כפי שקרה עם הונגריה ובקרוב עם פולין.

.....
בצאתו לעתונאים הביע אלטיסימו תקווה לעשיית ג'סטה של אומץ לב גדול יותר מצד ישראל.